

4 VRAGEN PFOS-VERVUILING

Krijgt 3M straks duizenden rechtszaken aan de broek? Wat actiegroep Darkwater van plan is

Vandaag om 21:51 door Christoph Meeussen

Foto: BELGA

Krijgt chemiereus 3M duizenden rechtszaken aan z'n broek van burenhinder binnen een straal van 15 km, inclusief zowat heel Antwerpen? Actiegroep Darkwater 3M steekt het vuur aan de lont.

Een wereldprimeur werd het vorige week genoemd

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20230516_97584414). De Antwerpse vrederechter heeft chemiebedrijf 3M veroordeeld voor bovenmatige burenhinder na een klacht van een gezin dat vlakbij woont en erg veel PFOS in het bloed heeft. Het gezin kan ook geen groenten of eieren meer uit eigen tuin eten. De vrederechter kende een schadevergoeding van 2.000 euro toe. Het vonnis, dat ook in Nederland wordt gevolgd, zet volgens sommigen de deur open voor honderden soortgelijke rechtszaken. Dat is precies wat actiegroep Darkwater 3M nu op poten zet.

1 Wat is de actiegroep van plan?

Darkwater 3M zegt al 400 omwonenden te vertegenwoordigen. De feitelijke vereniging, met Kurt - Verstraete – die de recente rechtszaak won – wordt gesteund door drie advocaten. Die maakten maandag hun vervolgplannen bekend. ‘3M ontkent en minimaliseert nog altijd de zaken en weigert verantwoordelijkheid te nemen’, zegt Verstraete. ‘Wellicht gaat het bedrijf voor een verjaring, maar wij willen dat bovenmatige hinder wordt gecompenseerd.’

Darkwater 3M kondigt aan dat ze met een basisgroep van slachtoffers het bedrijf voor de vrederechter dagvaardt en dat anderen zich daarbij kunnen aansluiten. Iedereen die binnen een straal van 15 kilometer woont en ‘bovenmatige hinder’ ondervindt, kan zich aanmelden. In eerste instantie hoopt de groep dat 3M nog tot een schikking wil komen. Gebeurt dat niet, dan komt de zaak opnieuw voor de vrederechter.

‘Dit is geen classaction, maar een *massaction*, wat maakt dat je actief moet instappen’, zegt advocaat Geert Lenssens. Hij geeft aan dat een rechtsbijstandverzekering eventueel kan tussenkomen voor 150 euro.

2 Hoe kan iemand hinder bewijzen?

De advocaten wijzen erop dat mensen hun hinder moeten aantonen, bijvoorbeeld aan de hand van bloedwaarden of de resultaten van bodemmetingen. Een perimeter van 15 km is niet klein en omvat honderdduizenden mensen, vooral op het grondgebied van de stad Antwerpen. Volgens Lenssens zijn er ‘indicaties’ dat de hinder zo ver reikt.

Milieujurist Hendrik Schoukens is voorzichtiger. ‘Het vonnis is logisch voor iemand die vlakbij woont, maar wat voor iemand die op 13 km woont? Hoe verder je gaat, hoe strenger de rechter zal zijn. Heeft een mooie loft met een daktuintje nabij de Antwerpse kathedraal inderdaad een minwaarde door 3M? Je zou kunnen bepleiten dat je door angst voor PFOS niet goed slaapt en hinder ondervindt, maar rechters trekken de grens van wat redelijk is. Hoge bloedwaarden kunnen vrij objectief op hinder duiden. Maar hoe verder je gaat, hoe minder zeker het is dat de aangetroffen PFOS van 3M komt. Misschien komt die wel van blusschuim op een brandweerterein. Een procedure vanwege burenhinder mag niet oneigenlijk gebruikt worden.’

3 Heeft de ‘massaction’ kans op slagen?

Het kan bijna niet anders dan dat 3M in beroep gaat tegen zijn eerste veroordeling. Het resultaat valt niet te voorspellen en laat nog een tijd op zich wachten. De advocaten stipten aan dat die procedure geen hindernis vormt voor de nieuwe plannen. Ze waarschuwen wel en adviseren om voor het einde van dit jaar officieel aan te sluiten bij de rechtszaak. ‘We moeten rekening houden met een verjaringstermijn van 20 jaar. 3M spuit mist over wanneer het precies is gestopt met de productie van PFOS en PFOA. Maar een uitspraak van toenmalig minister Jef Tavernier (Groen) doet vermoeden dat de verjaringstermijn verstrijkt eind 2023. Dat geeft nog even tijd’, zegt Lenssens.

4 Wat doet de overheid intussen?

Ongeveer 8.800 omwonenden in een straal van 5 km rond 3M hebben zich ingeschreven voor het Vlaams PFAS-bloedonderzoek, dat maandag van start is gegaan. Er wordt op meer deelnemers gehoopt. ‘Hoe meer mensen deelnemen, hoe beter we de verspreiding, oorzaken en gevolgen van PFAS in het bloed kunnen onderzoeken’, zei Vlaams minister van Welzijn Hilde Crevits (CD&V).

Lenssens gaf aan dat de perimeter voor het bloedonderzoek breder kan, idealiter tot 15 km. 'Wees ook strenger met vergunningen. De federale overheid moet ook iets doen, nu doet ze niets. Plaats waarschuwingen op alle producten met PFAS. Dit is een bedreiging voor de volksgezondheid. Het wordt mogelijk verboden, zoals asbest.'
